

ЗМІСТ

<i>Передмова Дмитра Кулеби</i>	11
<i>Жозеп Боррель</i> Чого навчився ЄС в Україні та українців? Яку цінність мають ці уроки для майбутнього?	17
<i>Хуан Габріель Васкес</i> Опирайся, Україно: війна очима Латинської Америки	27
<i>Пан Гі Мун</i> Чи єдність щодо України – це єдність щодо миру та справедливості?	37
<i>Томас Грант</i> Прецедент, процедура та постійний порушник: обмежуючи права Росії в ООН	43
<i>Борис Джонсон</i> Україна має стати членом НАТО зараз	53
<i>Елен Джонсон-Серліф</i> Війна в Україні: виклик понад кордонами	65

<i>Цахиагийн Елбегдорж</i> Чому Україна повинна виграти	73
<i>Енн Епплбом</i> Що трапилося б, якби Захід не підтримав Україну	81
<i>Ботакоз Касимбекова</i> Українська перемога, російський імперіалізм і Центральна Азія	87
<i>Джаред Коен</i> Україна: війна в цифрову епоху	99
<i>Іван Крестев</i> Війна Росії у дзеркалах Югославії	117
<i>Бернар-Анрі Леві</i> Дякую, Україно!	129
<i>Джеймс Меттіс</i> Російсько-українська війна та її військові наслідки	139

<i>Саманта Павер</i> Чого стійкість України може навчити світ	153
<i>Сергій Плохій</i> Дякую, Україно! Російсько-українська війна: історична перспектива	175
<i>Кондоліза Райс</i> Україна та шлях до процвітання глобального майбутнього	187
<i>Збігнєв Рау</i> «Вільні з вільними, рівні з рівними». Лицарська волелюбність проти московського деспотизму – спільне надбання Першої Речі Посполитої в політичній культурі Польщі та України	193
<i>Сергій Саяпін</i> Кримінологічна перспектива російської агресії проти України	233

<i>Філіп Сендс</i> Як Україна і її дії, а також російська агресія проти України змінюють міжнародне право та впливають на його розвиток	243
<i>Тімоті Снайдер</i> Історія України та світу	251
<i>Насім Талеб</i> Зіткнення двох систем	263
<i>Ральф Фюкс, Марілуїзе Бек</i> Новий погляд на Zeitenwende.....	275
<i>Примітки</i>	282

Дмитро Кулеба
Міністр закордонних справ України, дипломат

Передмова

Ідея цієї збірки народилася із розуміння, що російська агресія проти України докорінно змінить світ. Уже змінює його. З полум'я цієї війни, найжахливішої в Європі з часів Другої світової, постануть нова глобальна архітектура безпеки, нова дипломатія, нові правила співіснування.

Війна – це біль, кров, страх за близьких і невизначеність майбутнього. Але це також щоденна боротьба мільйонів людей за мирне небо, за право своїх дітей жити в безпеці, бути українцями та вільними людьми, боротьба за те, щоби поставити справедливу крапку в цій несправедливій війні.

Протягом усієї історії людства такі катастрофи, як російська агресія проти України, запускали історичні процеси, у результаті яких поставав новий світ. Яким він буде цього разу? На це питання може бути багато відповідей. Їх пошук потребує сміливого руху думки, яка зазирає за горизонт.

Україна має взяти на себе лідерство в цій дискусії. Я переконаний, що саме Україна – та точка відліку в координатах нового світу, що постає на згарищі війни. Правда українського солдата зараз – найгостріша правда у світі. З болю його рідних і близьких народжується нова справедливість. А коли російські злочинці будуть покарані за звірства, скоєні ними на українській землі, ця справедливість стане моральною основою нового, повоєнного, світу.

Я також не маю сумніву, що боротьба українців за своє право на існування ще не одне десятиліття надихатиме інші народи, у яких хочуть забрати їхню свободу та життя. Україна вже стала прикладом, що вижити можна навіть тоді, коли шанси мінімальні. Коли в тебе ніхто не вірить. Ми дали світові дещо надзвичайно цінне: надію на те, що світло здатне подолати пітьму, а слабкий може здолати сильного, якщо правда на його боці. І якщо він має всю необхідну підтримку. Україна – це надія світу на краще майбутнє.

Саме таке розуміння центральної ролі України в дискусії про майбутнє світу спонукало мене звернутися до найвпливовіших інтелектуальних і політичних фігур світу із пропозицією написати есеї до цієї збірки.

Я закликав видатних державних діячів, мислителів, військових, бізнесменів, науковців, правників та істориків Європи, Північної та Південної Америки, Африки, Азії поділитися своїм баченням майбутнього після російської агресії. Кожному з них ми поставили три ключові запитання. Які будуть наслідки цієї війни для світу? Як ця війна змінить світ? Що дасть світові українська перемога?

Я щиро дякую всім авторам, які погодилися додати свої авторитетні голоси до цієї дискусії. Ця збірка формує тривимірний погляд на Україну та світ, не лише з європейської чи заходоцентричної перспектив. Адже її автори походять із абсолютно різних частин світу, мають різні погляди на історію та досвід.

Від письменника Хуана Габріеля Васкеса з Колумбії та першої африканської лідерки держави, президентки Ліберії Елен Джонсон-Серліф, – до науковиці з Казахстану Ботакос Касимбекової та президента Монголії Цахіягійна Елбегдоржа.

Від відомих міжнародних і державних діячів Пан Гі Муна, Саманти Павер, Бориса Джонсона, Кондолізи Райс, Жозепа Борреля, Збігнева Рау – до мислителів Насіма Талеба, Енн Епплблом, Івана Крастева, Сергія Плохія, Тімоті Снайдера,

Бернара-Анрі Леві, Сергія Саяпіна, Марілуїзе Бек і Ральфа Фюкса, підприємця Джареда Коена, генерала Джеймса Меттіса, правників Філіпа Сендса і Томаса Гранта.

Ми закликали всіх авторів до інтелектуальної сміливості. Адже живий розум має завжди виходити за межі очевидного, сумніватися в загальноприйнятих догмах, а іноді – й у собі самому. Завдяки цьому нам вдалося зібрати нетривіальні думки та прогнози майбутнього світу від людей з унікальним досвідом і баченням.

Сподіваюся, ця книжка буде корисна для українських читачів щонайменше з трьох причин.

По-перше, вона сполучає українську політичну та інтелектуальну думку зі світовою. Україна має бути в центрі дискусії, а участь у цій дискусії мають брати як українці, так і іноземці. Точніше, це має бути вулиця з інтенсивним двостороннім рухом. Внесок українців має шістьма смугами прямувати назовні та завойовувати інтелектуальні світи за кордоном. А назустріч йому шістьма смугами мають прямувати до України найкращі ідеї світових авторів. «І чужому научайтесь, і свого не цурайтесь» – цей заклик Шевченка актуальний і донині. Інтелектуальне шосе на дванадцять смуг має пробити завісу німоти, яка призвела до двох негативних наслідків: з одного боку, століттями відділяла світ від нас, а з іншого – сформувала у нас суто україноцентричну картину світу.

По-друге, зверніть увагу, що ця книжка насамперед про Україну, а не про Росію. Такий кут зору долає одразу дві спадкові вади. Одну нашу, українську – сформовану століттями колоніальної травми – фіксацію на кривднику та бажання весь час говорити про те, який він поганий, замість того щоби, власне, розповісти світові про себе. Іншу – іноземну: сформовану століттями російського впливу звичку дивитися на Україну крізь призму Росії. Запрошуючи авторів цієї книжки до слова, ми свідомо спровокували їх трьома

питаннями на розмову про майбутнє після перемоги України, а отже, у світі, де або Росії немає, або вона неважлива. Інакше кажучи, це спроба подивитися на Україну без колоніальних окулярів.

По-третє, ця збірка – ще один крок до подолання вікової української німоти. Чи то через століття перебування України в російському полоні, чи то через мовний бар'єр між нами та світом, чи то з якихось інших причин про нас просто мало знають, нас мало чули та мало читали всі ці роки. Лише страшне лихо повномасштабної війни по-справжньому відкрило світові обличчя українського народу. Світ захопився побаченням і почав здивовано питати: «Як вам усе це вдалося? Чому ви такі круті?» В одному зі своїх минулорічних інтерв'ю для BBC я не стримався й відповів на подібне запитання прямо: «Ми завжди були круті, ви просто цього не знали».

Західна історіографія надто довгий час сиділа на дієті російських імперських наративів, які представляли українську державність як штучний конструкт. Наприклад, світ знає за надто мало про внесок, який давня Русь зробила у світову історію понад тисячу років тому. Русь була потужною середньовічною державою, але сучасні історики часто не надають належної ваги цьому політичному, економічному та культурному центру сили. На жаль, історію України нерідко переписували інші. Не дивно, що ці колоніальні голоси систематично намагалися заперечити правомірне прагнення України до свободи.

Відтак спонукання видатних мислителів і державних діячів до розмови про Україну, майбутнє нашої держави та світу має й важливе історичне значення. Ми не повинні погоджуватися з усім сказаним ними. Але в діалозі можемо пізнати себе. Автори цієї збірки – це у певному сенсі дзеркало світу для України. Переконали, що, прочитавши цю книжку, ви знайдете нові думки та разом із нашими

авторами зазирнете за обрій подій. Туди, де за жахіттями війни відкриваються нові горизонти.

Ми маємо обов'язково вірити в те, що разом із нашими друзями та партнерами зможемо вибороти світ, у якому правда бере гору над кривдою, а нормальні люди здатні надійно захиститися від нелюдів.

Результати цієї війни визначать, яким буде обличчя ХХІ століття. І йдеться не лише про землю, але насамперед — про справедливість. Так само як перемога над нацизмом і засудження його звірств заклали основи сучасної людської моралі та міжнародного кримінального права, перемога над рашизмом і засудження його злочинів сформують світ, у якому житимуть наші діти й онуки.

Обриси цього світу, в якому Україну чують і Україна чує, потрібно формувати вже сьогодні. Саме це й робить збірка, яку ви тримаєте в руках.